

Nek gospodar na Nemškem podaje iz lastne skušnje sledeča poročila. Enoleten prešič velikega angleškega plemena daje po 200 kilo mesa in špeha, dvaleten pa 400 do 450 kilo. Sedaj plačujejo na Dunaju iztrebljene prešiče po 44—54 kr. kilo, to daje pri enoletnem angleškem prešiču 88 do 108 fl. pri dvaletnem pa 176—216 fl. ali še celó 198—243 fl. Naše domače svinje sicer ne vzrastejo tako hitro do tolike teže, vendar dajejo še vsekako veliko dobička.

Ministerstvo za deželno brambo in poljedelstvo je ukazalo, da ima vsaki posestnik, dokler ne bode popisovanje konj dokončano, vselej svojemu predstojniku naznaniti, če je kakega konja kupil ali prodal.

Da se kuretnina opita, naj se namoči toliko graba, kolikor se ga rabi za 2 dni in s tem grabom naj se kuretnina pita; vode ne sme manjkati; gosi dobijo tako prav velika jetra.

Sejmovi na Štajerskem. 21. jan. v Tebarjih; 22. jan. v Mozirju; 25. jan. v Artičah, v Koprivnici, v Slov. Gradcu, v Gomileh; 27. jan. v Mariboru.

Sejmovi na Koroškem 20. jan. pri sv. Hemi na Krki; 25. jan. pri št. Paulu.

Dopisi.

I. Iz Trsta. Pozno sicer, pa še upam ne prepozno pridem „Sl. Gospodarju“ in vsem znanec, rodoljubom z voščili za srečno novo leto! „Gospodarju“ pred vsem želim, da se mu raztegne število naročnikov od 1600 na 2000. Zakaj nebi četrje stari naročniki vsaj po enega novega vjeli? Vzlasti duhovniki, ki nosijo na svojih ramah veliko družbo sv. Mohorja, zakaj nebi vedeli privabiti tudi v sedanjih razmerah sila koristnemu „Gospodarju“ več privrženecv, da bi vsaj brez skrbi in strahu živel? Nadjam se, da mi bo mogoče v prihodnje ljubim rojakom večasih podati kakšne novice iz Trsta *) iz prvega, največjega in najbogatejšega mesta cele slovenske zemlje in ktero je v trgovini najimenitnejše v celem cesarstvu. Prištevajo Trst tudi najlepšim mestom, posebno zaradi njegove mične lege na obrežju jadranskega morja. Stanovnikov ima okoli 120.000, ljudi izmed vseh narodov. Lahko so sicer v večini, a tudi Slovencev je blizu 30.000; Nemci ne dosežejo števila 10.000. Za njimi sledijo Srbi, Hrvatje, Grki, Turki, Angleži, Francozi, in drugi; vsaki dan dohaja in odhaja mnogo tujcev, bodisi v svetek ali petek; tukaj je vedno živahno gibanje, gomaženje, voženje, ropotanje, kričanje, da človeka, dokler se ne privadi, prehaja omotica. Bolje, kakor druga mesta, zadeva Trst znani prigovor: človek toliko velja, kolikor ima. Zdatno je število mestjanov, ki imajo po milijonih premoženja; nekdo

mi je djal, da je med temi „kralji denarja“ tudi okoli 15 Slovanov. Toda zraven nahaja se tudi velika revščina; na tisoče jih je, ki živijo „iz rok é med zobé“, — in capinov. Veliko število je tukaj raznih društev in časnikov; pa tudi v Avstriji za nje ni nikder večje svobode, kakor v Trstu. — Slovani imamo žalibog edin časnik „Edinost“, ki se z vso marljivostjo trudi za narodno reč, a po občni malomarnosti dobiva premalo podpore. Enaka je z društvi, med katerimi omenim „Čitalnico“. Lehko bi imela 500 udov, a vpisanih je le 140. Mnogo tukajšnjih Slovencev ima bliže pri sreč materijalne dobičke, kakor duševne in narodne zadeve, in zatoraj na „Čitalnico“ še ne zmislijo ne. Sicer gre odboru vsa hvala; kajti skrbi za časnike, za petje, gledališčne predstave in druge zabave, kolikor mu moč. Zima je letos tukaj tako topla, da imam vsaki den okna odprta, in še na peč ne zmislim.

Od sv. Križa na mürskem polju. (Šola — pošta — tatovi). Naša šola šteje v prvem razredu nad 160, v drugem nad 120 otrok; tedaj veliko nad postavno število. Iz tega se vidi, kako potreben bi bil 3. razred, na katerega naj naši šolski očetje skoraj resno mislijo. Potem fantom izstopivšim iz drugega razreda ne bo treba v višji razred v Ljutomer hoditi, ampak se bode pri primernem razdeljenju otrok in dosledno tudi gradiva že doma lahko toliko naučili, kar jim je v življenju treba; kar zdaj se vè ni mogoče; kajti, da učitelj otrok v spodnjih razdelih ne zanemari, se ne more z otroci v višem razredu zadosti pečati. Po takem bi se tudi leži red in mir ohranil. Da črez 160 otrok v šoli imeti in vendar vse v redu in miru ohraniti, ni lahka reč, bo vsak obstal; in da je pri tako velikem številu otrok sopuh zlasti ob zimskih dnevih strašanskih in moriven otrokom in učitelju, bo zopet vsakdo sprevidel. Zares, učitelji, ki se imajo s tolikimi otroci vkvarjati, bi večjo plačo zaslužili od onih po mestih, ki pogostoma še niti pol toliko otrok nimajo; razmerje plače pa je ravno nasprotno. Ljutomerska šola pri naših to šolo obiskavajočih otrocih nima zaželenega vspeha; čemur se ni čuditi, kajti jutraj, ko bi se imel učenec učiti, mora 1½ ure ali še daljno pot v Ljutomer storiti, in ko večer po tako dolgi poti ves vpehan domu pride, mu tudi ni za uk. Zato tretji razred pri sv. Križu! — Pošte pri sv. Križu jako pogrešamo. Lani smo prosili za njo, imamo tudi tukaj sposobnega moža, ki je že več let pri pošti služboval, pa vse zastoj, ni še nam dovolila; in vendar bi stroški le majhni bili, ker pošta iz Ljutomera v Radgono ima svojo pot skoz sv. Križ; zdaj imamo v tednu le dvakratno zvezo s pošto v Ljutomeru in to po listonoši pač v pravem pomenu, ki po več dni list nosi, predno ga dotičnemu preda. — Pretečeni teden je bila v Celju obravnava s tatovi, ki so pred 2 letoma svoje dolge prste po žitu, puranih, kokoših itd. križevskih posestnikov stegovali. Vsi šesteri

*) Zahvalivši se za mični dopis lepo prosimo za prilično nadaljevanje. Ured.

so bili obsojeni k 1 teden do 18 mesecev zapora poostrenega z postom. Po takih postnih dnevih bi želeli, naj jim še to, kar dobijo, zabelijo z brezovim oljem, po drugih dnevih pa jim naj eno „rihto“ več dajo, tisto, ktere je ime: batine!

Iz Ljutomerske okolice. (Občinske volitve — kmetijska podružnica.) Pri nas so se nedavno vršile občinske volitve. V trgu imajo starega, prejšnjega župana; mož je sicer nemškutar (ali bolje Nemec), vendar eden najrazumnejših in mirnejših nemčurških mož v varožu. Ko bi Slovenci v trgu le več sposobnih mož za občinsko predstojništvo imeli, ne bilo bi težko priboriti si narodne večine v občinskem predstojništvu. V okolici so si v nekaterih občinah izvolili nove in to boljše predstojnike, n. pr. v Babincih, kjer je izvoljen narodni kmetovalec g. Kšela. Na Cvenu se je za županstvo in sploh za javne zadeve zaslužni občinski predstojnik g. Rajh županovanja naveličal. Želeti bi bilo, da bi se na njegovo mesto razumni mož Špindler na Krapji izvolil. V Pristavi bode še dalje županoval g. Novak, razumen narodnjak in izversten čebelorejec. V Presiki je zopet izvoljen g. Poljanič, ki že nad 25 let županuje; na Podgradji so izvolili čvrstega kmeta Antoliča; kajti vrli narodnjak g. Mohorič se je bil odpovedal volitvi. S temi volitvami občinskih predstojnikov smemo popolnem zadovoljni biti in le to željo izrekamo, da bi oni vselej in vsikdar le v slovenskem jeziku uradovali in nemških odlokov od glavarstva še sprejemali ne. Vsaj so vsi edino le slovenščine do dobrega zmožni, torej že iz tega uzroka, (ako bi že ne bilo §. 19.) niso dolžni sprejemati nemških pisarij, a še manj poročati v nemščini.

Na Stefanovo je bil v Ljutomeru občni zbor kmetijske podružnice, ki je bil od kmetov iz trga in okolice v obilnem številu obiskovan. Do sedaj se pa nijeden Slovenec za njo nič brigal ni. Kako to? V njem so gospodovali samo nemčurji, ki so le nemščino mlátili; zato pa nobenega kmeta v tako nemško družbo mikalo ni. A naposled so se nemčurji sami med seboj sprli in se razšli, t. j. izstopili. Slovenci pa niso hoteli te sramote storiti takajšnjemu kraju, da bi mu podružnica prenehala; zato so pa v obilnem številu pristopili in izvolili v odbor narodnjake. Ti bodo pa kmete sklicovali v večkratne shode, v katerih se bodo kmetijske zadeve v domačem jeziku razpravljale. Dohajate torej kmetje v obilnem številu k takim shodom, kedar se bodo vam naznanjevali.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Naša dežela ima strašno visoke deželne doklade namreč 78%, sosedna Štajerska jih ima 38%, klerikalna Tirolska pa samo 29%. Jasen dokaz, kako ume na Koroškem gospodariti večina liberalnih in nemčurških poslancev! — V državnem zboru na Dunaju se je nekoliko goldinarjev vrglo tudi koroške deželi: za delanje in popravljanje cest 170.000 fl. za reguliranje Drave 10.000 gld., za gimnazije

38.900 fl. za realke 23.800 fl. in za reguliranje Zile prvi donesek 30.000 fl. — V Celovcu in njegovem mestnem zastopu gospodarijo že mnogo let sami liberalci in prusaki, a sreče nimajo velike. Nedavno so zgubili pravdo zoper g. Weinlanderja, predstojnika pri št. Ruptu; celovski gospodje bodo morali dragi vodovod Satniški zopet predelati. — Sedanji minister Stremajer je že dokaj sladkih besed spregovoril glede narodne ravnopravnosti in potrebe sv. vero varovati; toda šolske gosposke in učitelji hodijo svojo pot. Nedavno je eden izmed učiteljev v Bleiburgu v pričo duhovnika in dveh cesarskih uradnikov grozno psoval in z svojim ostudnim jezikom blatil presveto Rešnje Telo tako, da so ljudje močno pohujšali se in strmijo, kako je mogoče, da se tako bogakletno obnašanje in predrzno žaljenje katoliških vernikov ne kaznuje s pušča. Kaj čuda tedaj, ako se katoliški stariši čedalje bolj bojijo, takim antikristom in grabljivim volkovom svoje nedolžne otročiče dopošljati, rajši paščajo šole — prazne! Okolica bleiburška je vsa slovenska in v mestu je mnogo otrok, ki ne razumijo ne besede — nemški. Ali vkljub temu so nastavili tam učitelja in učiteljico, trda Nemca, ki ne razumita besedice — slovenski. Solarji in učitelji z učiteljico vred se debelo gledajo, drug drugega ne razumeva. — O blagi §. 19, ki govoriš o narodni enakopravnosti! kde si, kam si prešel?!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovani visoko spoštujejo ruskega generala Črnajeva, ki je lani Srbe vodil v strašni vojski zoper Turke; teh sicer ni premagal, a vendar ga smejo Jugoslovani pozdravljati kot osvoboditelja. Kajti on je srbsko vojsko vpričo Turkov uredil tako, da je tem branila vstop v Srbijo, on je vzbudil mogočni ruski narod; na njegovo ime so dali Rusi denarjev in prostovoljcev, on je predramil Rusijo tako, da je sicer miruljubni car prisiljen vojsko začeti zoper Turke, da reši kristijane turškega jarma. Slavni Črnajev je pretekli dni prišel na Dunaj in 11. t. m. tudi v zlato Prago, kder so ga slovanski Čehove sijajno sprejeli; vse mesto bilo je po koncu, vsak je hotel junaškega moža videti; pozdravili so ga česki veljaki dr. Rieger, mestni župan Skramlik itd.; 12. jan. namenili so mu napraviti veselico v gledališču; toda ko je iz cerkve prišel v svoje stanovanje, vstopili so tudi 3 policaji in mu zaukazali Prag in Česko takoj zapustiti, kar je tudi storil; z večernim vlakom se je odpeljal na Prusko; to je česko ljudstvo v Pragi neizmerno razdražilo. Na tisuče jih je privrelo pred hišo Črnajeva in naposled pred kolodvor vriskaje in pevaje: urá, slava Črnajevu; Hej Slovani; Kde domov můj. Kričali so tudi: pereat Magjarum (smrt Magjarom), pereat Turkum... Naposled je vlada poslala več bataljonov pešcev in nekaj škadron konjenikov, ki